

CHARTER BIJ-VRIENDELIJKE GEMEENTE

De Koninklijke Vlaamse Imkersbond (KonVIB) stuurt dit schrijven, samen met het aprilnummer van het Maandblad, naar alle Vlaamse gemeenten. Dit initiatief, op touw gezet door de heer Bart Van Assten, wordt ten volle onderschreven en gesteund door alle Vlaamse imkerfederaties. We vragen dan ook met aandrang dat alle gemeentebesturen er de nodige aandacht zullen aanbesteden en in het belang van de hele bevolking het charter zullen ondertekenen en uitvoeren.

PROBLEMATIEK

Bijen zijn van cruciaal belang voor de mens. De land- en tuinbouw zijn voor een belangrijk deel aangewezen op natuurlijke bestuiving. 35% van de wereldvoedselproductie is afhankelijk van natuurlijke bestuiving. De bekendste bestuivers zijn de honingbij en de hommelmot die samen tussen de 80 en 90% van alle bestuiving in de land- en tuinbouw verzorgen. Maar ook de inzet van solitaire bijen wint de laatste jaren aan belang.

Daarnaast zijn bijen belangrijk voor de voortplanting van inheemse planten, daardoor dragen ze bij aan de biodiversiteit.

Bijen produceren daarenboven honing. De wereldwijde honingproductie is goed voor 1.383.000 ton. Bijen vervullen dus een zeer belangrijke economische en ecologische functie.

Bijen hebben ook een waarschuwendende functie, net zoals vroeger de kanaries in de mijnen. De bijensterfte die er nu heerst, waarschuwt ons dat we beter met ons leefmilieu moeten omgaan.

Bijensterfte neemt wereldwijd alarmerend toe. De bijensector staat in Vlaanderen, zoals elders in Europa en in de wereld sterk onder druk door de uitzonderlijke bijensterfte van de afgelopen jaren. Ook wilde bijen zijn in sommige gebieden nog nauwelijks te vinden.

Een combinatie van diverse factoren ligt aan de basis van het probleem. Wetenschappers in Vlaanderen noemen twee factoren die er bovenuit springen: enerzijds de verminderde aanwezigheid van geschikt voedsel voor de bijen, vnl. door een

verminderde biodiversiteit, en anderzijds de besmetting met de varroamijt, een schadelijke parasiet.

Bijen moeten voldoende nectar en stuifmeel vinden in hun directe leefomgeving. Hedendaagse akkers en weiden bevatten echter weinig tot geen bloemen.

Pesticiden komen op de derde plaats als oorzaak van massale bijensterfte. Vooral de nieuwste generatie pesticiden van de familie van de neonicotinoïden blijkt zeer schadelijk.

BESLUIT

Het is hoog tijd dat op alle niveaus in de samenleving gehandeld wordt in het belang van de bijen, zowel bij het beheer van natuurreservaten als bij de aanleg van industriegebieden.

Lokale besturen kunnen hierin een zeer belangrijke rol spelen om al de biotopen in de gemeente te verrijken en bij-vriendelijk te beheren. Door sensibiliseringsacties kan zowel de individuele burger, landbouwer, groendienst, industrie als natuurbeweging betrokken worden om samen van uw gemeente een bij-vriendelijke omgeving te maken.

WAT KAN DE GEMEENTE DOEN?

1. Zorgen voor een stuifmeelrijke omgeving op alle openbare plaatsen.

- a. Percelen in kaart brengen (drachtplantenkaart) om zo stuifmeelwoestijnen te voorkomen en aanplantingplan maken dat rekening houdt met een plantenassortiment met verscheidenheid in bloeitijden, meerjarige bloeiers en aanplanting van bomen met hoge nectarwaarden bv. linde, tamme kastanje.
- b. Niet maaien of gefaseerd maaien van eind april tot begin september, zodat bijen in het hele seizoen voldoende voedsel kunnen vinden en evt. inzaaien met drachtplanten ‘Actie Bloemende Bermen’.
- c. Richt her en der ‘insectenreservaatjes’ in. De grootste bijenrijkdom is te vinden in bloemrijke gebieden met een mozaïekpatroon van kleine, verschillende leefgebiedjes. Bijentuinen kunnen op alle mogelijke plaatsen en manieren ingericht worden.
- d. Nulgebruik van pesticiden.
- e. Alle betrokken medewerkers van de Groendienst informeren over het charter bijvriendelijke gemeente en motiveren om er actief aan deel te nemen.

2. Sensibiliseren van de burger

- a. Bekendmaking van het charter ‘Bij-vriendelijke gemeente’. Inwoners oproepen en stimuleren om zelf mee te doen, om hun tuin insectenvriendelijk in te richten, o.a. bij-vriendelijke aanplantingen en een bijenkastje of bijenhotel.

- b. Acties rond bijenhotels, bloemenzaad van drachtplanten verdelen.
- c. Aanmoedigen van ecologische tuinieren, met o.a. gebruik van groenbemers: mosterd, phacelia, koolzaad, ...
- d. Gebruik van bestrijdingsmiddelen afraden en resten naar KGA brengen.
- e. Gemeentelijke informatieve bijenkasten plaatsen onder beheer van de lokale imkervereniging, imkercursussen en infosessies in scholen promoten, ...

3. Sensibilisering landbouw en industrie

- a. Bedrijven aanzetten tot het voorzien van stroken met wilde bloemen of bloemenmengsels specifiek voor bijen en andere insecten, kleine braakliggende stukjes kunnen bij-vriendelijk worden aangelegd, bloeiende bodembedekkers als nateelt zaaien ...
- b. Behoud hagen en houtkanten en ploeg niet tot tegen beek of perceelsrand.
- c. Sluit een beheerovereenkomst af met VLM voor het beheer van natuurlijke perceelsranden of houtkanten en doe hier meer dan het verplichte minimum.
- d. Stimuleer biologische landbouw.
- e. Geef landbouwers tips voor pesticidenreductie.
- f. Bedrijfsterreinen met aandacht voor drachtplanten.
- g. Actie organiseren rond de meest bijvriendelijke en bloemrijke onderneming en landbouwbedrijf.

PROCEDURE

Het charter ‘**BIJ-VRIENDELIJKE GEMEENTE**’ heeft als doel om te komen tot een **concreet lokaal actieplan**, opgesteld in samenwerking met lokale imkerverenigingen, milieuverenigingen en milieuraad. Het moet minstens elk van bovenstaande drie thema’s met enkele punten behandelen.

Als uw gemeente akkoord gaat met dit charter en zich engageert om zelf een sensibiliseringsactie rond bijen op te zetten en om een concrete actie uit te voeren naar het creëren van een stuifmeelrijke omgeving zal uw gemeente genoemd worden als ‘**HIER WORDT GEWERKT aan een BIJ-VRIENDELIJKE gemeente**’.

In het tweede of derde jaar moet door samenwerking met de verschillende partners een concreet lokaal actieplan ontstaan. Bij indiening van het actieplan ondertekend door de gemeenteraad wordt uw gemeente genoemd als ‘**BIJ-VRIENDELIJKE GEMEENTE**’.

Bij deelname, interesse of verder vragen, gelieve zich te richten tot
Bart Van Asten, Heist-op-den-Berg: info@herbergpietkonijn.be